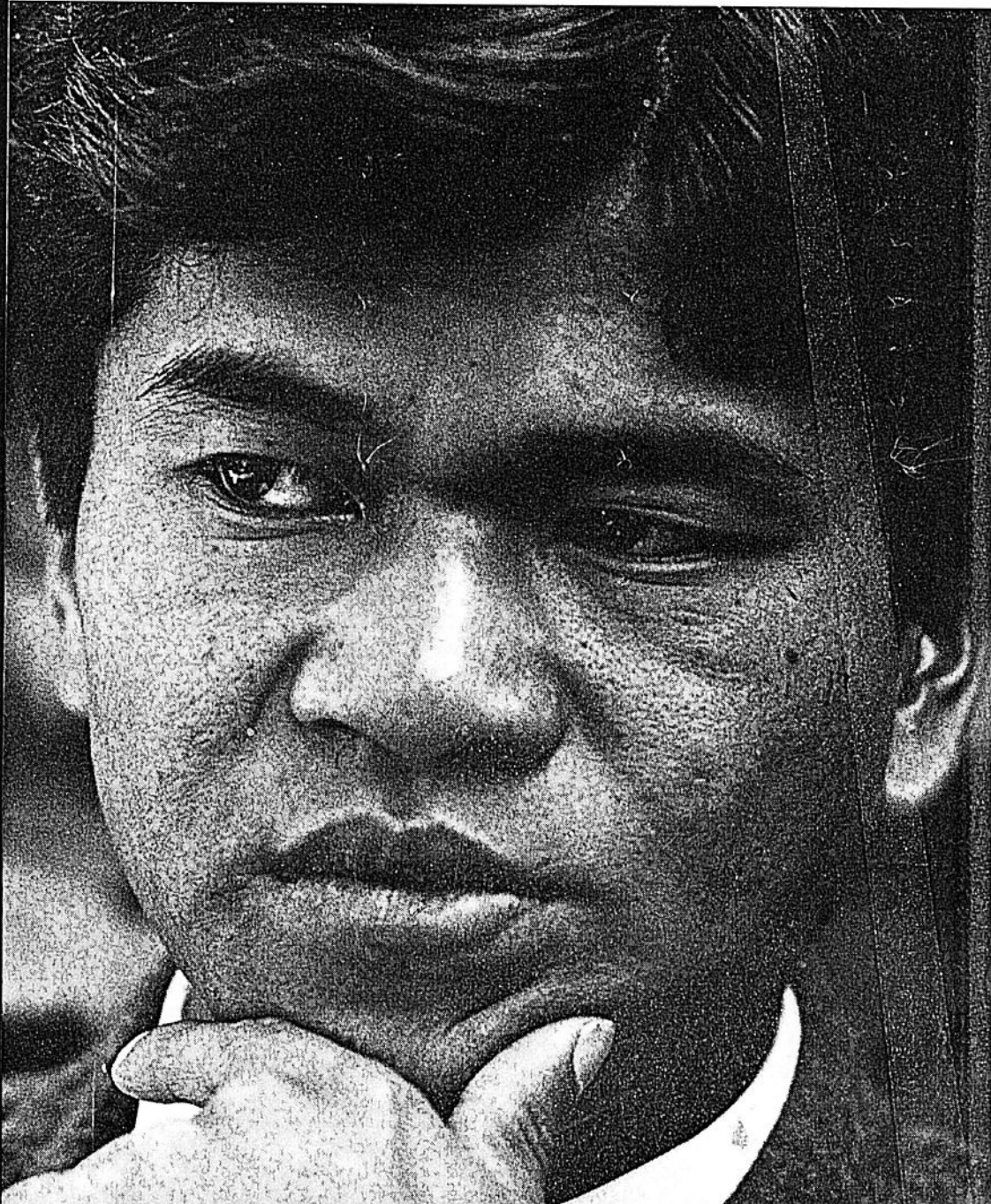

ny

världsbild

TIDSKRIFT FÖR
MORALISK
UPPRUSTNING

NR 9 1971

TIDSKRIFT FÖR
MORALISK UPPRUSTNING

Utgives av IDÉ, och KULTUR
Utkommer en gång i månaden

Nr 9 — 1971

I redaktionen
Finn Harald Wetterfors
Jan Franzon
Gunnar Wieselgren
Lennart Sjögren ansvarig utgivare

Nordiska medarbetare
Einar Engebretsen, Norge
Keld Jørgensen Danmark

PRENUMERATIONSPRIS per år
(12 nummer)

Sverige kr 20 —
Danmark dkr 25 —
Finland mk 17 —
Norge nkr 25 —

SVERIGE

Sveavägen 34 VI 111 34 Stockholm
Postgiro 70 61 90 - 6 Tel 08/10 34 56

FINLAND

Postgiro 11 20 95 Helsingfors

NORGE

Sophus Lies gate 5 Oslo 2
Postboks 1243, Vika Oslo 1
Postgiro 12 579 - Tlf 56 34 14

© NY VARLD I BILD
Tidskrift för Moralisk upprustning
Tryck Br Tengs Oslo

Omslagsbilden

Joseph Zokunga är 22 år och kommer från Mizobergen i Nordostindien mellan Ostpakistan och Burma. Han är engagerad i kampen för sitt folks oberoende. I våras höll han på med att förbereda mizoungdomar för träning i gerillakrigföring i Kina. Se vidare intervju på s 8.

Fingerpekande eller självrannsakan

Abortkommitténs betänkande har kommit. Det går tvärsamt om en del av de strömningar som hittills betraktats som «progressiva». Hittills har det ansetts progressivt att fadern skall vara lika ansvarig för hemmet och barnen som modern, han skall till exempel kunna stanna hemma och ta hand om barnen så att modern kan förvarvsarbete. Men betänkandet skär uppenbarligen bort faderns ansvar från konceptionen fram till den eventuella aborten.

Nordiskt samarbete på arbetsmarknaden, inom lagstiftning, på olika andra områden har ansetts som ett onskvart framtidsmål. Men betänkandet går i stor utsträckning på andra linjer än motsvarande lagstiftning i en del av våra grannländer.

Nu är det naturligtvis lätt att från dessa utgångspunkter avfärda kommitténs betänkande såsom reaktionart. Det är mycket möjligt att eftervärlden kommer att bedöma kommitténs ansträngningar på detta sätt, även om en del tidningar tycks anse att någonting positivt åstadkommit.

Men så enkelt är det nog inte. De flesta, också experterna i kommittén är ense om att abort är en nödfallsåtgärd som tillgrips när någonting gått gale i samhället eller samlevnaden mellan människorna. Är det inte i själva verket en dom över oss alla, vare sig vi kallar oss kristna, humanister, liberala eller socialister att så många årtionden av predikan, sexualupplysning och sociala åtgärder inte åstadkommit det samhälle där abort är lika otänkbar som slaveri eller utsattande av icke-önskade barn.

När alltså kommer omkring är abortkommitténs betänkande inte så mycket en anledning till fingerpekande som till självrannsakan. Var har vi svikit i vår medmännisklighet som kristna, som socialister, som humanister, så att vi hamnat i denna inhumana situation?

Objektivitet i undervisningen

Pedagogerna Erling Forland och Jon Henden, Norge, och Sven Fraenki, Sverige, har samlat materialet till och skrivit boken «De er morgendagen» som just utkommit på Laererstudenternes Forlag i Oslo. Ur den kontroversiella boken återges här ett kapitel

På många håll pågår en diskussion om skolan skall påverka eleverna med bestamda normer och etiska värderingar. Somliga hävdar att skolan skall vara neutral i dessa frågor. Ungdomarna skall själva — från en oberoende utgångspunkt — kunna bilda sig en uppfattning och ta ställning till frågor om moral och värderingar som har med livsuppfattning att göra.

Av flera skal måste en sådan inställning avvisas. För det första finns det ingen «oberoende utgångspunkt» från vilken den enskilde kan dra sina slutsatser och fatta sina avgoranden. Vi är alla — inte minst den uppvaxande generationen — ständigt utsatta för påtryckningar från olika uppfattningar och opinioner som innehåller moraliska värderingar.

Frågan är inte om eleverna skall påverkas utan vad slags påverkan som de skall utsättas för. Är det en njutningsbetonad och egoistisk livshållning, så som den presenteras genom film och reklam, som skall påverka och demonstrera en livshållning? Är det konkurrenssamhällets värderingsskala enligt vilken individen mätts efter social och ekonomisk status? Eller — skall skolan utöva en påverkan som försöker bygga upp attityder utifrån andra värdenormer?

För det andra är försöket från skolans sida att inta en neutral

hållning i sig självt en omöjlighet. Också den som försöker vara neutral, påverkar. Ingen lärare kan undgå att göra ett subjektivt intryck på sina elever. Den som eftersträvar att vara neutral, demonstrerar neutraliteten som en hållning eller ett ideal. Med eller mot sin vilja kommer läraren därigenom att idealisera en passiv askådarmentalitet och medverka till att eleven blir en opersonlig massmanniska som lätt ger efter för manipulation och kollektiv press.

För det tredje grundar sig kravet på att skolan skall ställa sig

neutral i dessa frågor på en felbedomning av de psykologiska förutsättningarna hos barnet självt. Barnet har ett primärt behov av trygghet. Det innebär bl a att det måste kunna uppleva miljön som en fast strukturerad helhet. En miljö med starkt motstridande impulser och värderingar verkar desintegrerande på barnets personlighet. Behovet av trygghet medför ett behov av en fast referenspunkt, en upplevelse av att något är rätt och något är fel. Om sedan barnet kommer till en skola som förhåller sig neutral till etiska värderingar, kommer detta att hindra barnet från att utveckla en fast personlighetskärna och därmed också möjligheten till ett självständigt tankande och värderingsformaga.

Naturligvis skall skolan så småningom konfrontera eleverna med divergerande uppfattningar om moral och livsåskådning, och läraren måste själv visa den tolerans och respekt som en saklig framställning kräver. Men tolerans och saklighet får inte leda till ett objektivitetshysteri, med en till intet förpliktande framställning av alla uppfattningar som likvärdiga. När eleven i skolan skall utveckla sin förmåga till självständigt tankande och kritisk värdering gäller detta inte minst i konfrontationen med de olika uppfattningarna om moral och livssyn. Kritisk värdering kan ske bara utifrån bestam-

Adjunkt Sven Fraenki, Örebro, en av bokens författare

da normer och på grundval av fasta varderingar Om skolan underlåtit att ge ungdomen en sådan grundval utsätter den eleverna för ett frustrerande kaos, där allt flyter och där det inte finns några hållpunkter En skola som i objektivitetens och neutralitetens namn avstår från moraliska avgöranden, gör ändå sådana, och det med långtgående moraliska konsekvenser — den väljer det existentiella tomrummet för sina elever

Ungdomen har själv anklagat skolan och den generation som skapat den Ni lär oss att läsa och skriva, men ni lär oss inte hur vi skall leva — Det är på tiden att denna utmaning blir tagen på allvar

Dagens skola är skolan för det tjugoförsta århundradets samhälle Framtidens samhälle kommer att ställa mänskligheten inför större utmaningar än någon tidigare generation mott Det kommer först och främst att vara en moralisk utmaning I ett samhälle som alltmer internationaliseras och där raser, religioner och nationaliteter måste kunna existera i intim kontakt med varandra, kommer förmodligen och viljan till tolerans och

respekt, till samarbete, till att ta ansvar för kollektivet och att frigöra sig från snava gruppintressen att bli helt avgörande egenskaper Framtidens samhälle kommer att i en högre grad ställa individens självständighet på prov inför diktatorers och andra maktkonstellationers stravan till likformighet Mer än någonsin kommer vi att behöva människor som kan följa sin övertygelse trots den yttre press de utsätts för I framtidens samhälle kan detta bli individens och de humanitära krafternas viktigaste forskningsområde

En teknisk utveckling som uppnår allt högre nivåer tvingar oss så småningom till att tänka i nya banor, där inte längre de tekniska framstegen utan människornas behov som *människor* blir det avgörande Valet kommer att stå mellan det teknologiserade och avpersonaliserade robotsamhället och ett samhälle där människovärde och individens integritet respekteras Det valet kommer i hög grad att träffas i dagens skola

Framträdande personligheter i vår tid efterlyser «en ny människotyp» med de egenskaper som skall sätta oss i stand att leva i atom- och rymdåldern med «den

Lektor Erling Forland, Oslo

enorma moraliska utmaning som detta innebar» Man skulle kunna peka på en rad sådana uttalanden Vetenskapsman och tankare kommer med sina allvarliga varningar och pekar på en mentalitetsförändring och en ny ansvarskänsla som vår enda möjlighet

En skola för framtiden måste vara en skola som satsar allt på att besvara den utmaningen

— De krossade våra glas

Emma Howard har varit lärare för de färgade ledarna i Amerika Hon började med folkskolorna i Washington DC och slutade som föreläsare i «Development Psychology» vid Alabama State College, där Martin Luther King började sin gärning «Jag föredrar att kalla detta amnesområde 'människans växt och utveckling', säger fru Howard «Jag tycker inte om alla de fina orden som standigt dyker upp inom undervisningen Ett nytt fint ord varje år! Och utan mening, många av dem»

— Vad har er målsättning varit inom undervisningen?

— Jag kanner Ralph Abernathy (mannen som tagit Luther Kings plats) Han var aregurig men lat, då jag hade honom som elev Han ville gärna komma till toppen,

utan att 'deliver the goods', utan att förbereda sig tillräckligt, och det sa jag till honom Jag gav honom en etta (lagsta betyget) När jag besökte Alabama sist bjöd han mig hem på middag och sedan till gudstjänsten nästa morgon tillsammans med sin familj Jag var inte beredd på att han skulle presentera mig för hela församlingen som 'Den enda människan som har gett mig en etta' 'Den ettan är jag glad för idag,' sa han

Vi har haft många stadier i vår frihetskamp, från medborgarrättsrörelsen till Black Power

Det varje minoritetsgrupp söker efter är sin egen identitet, sin egen vardighet Och vi är på väg att finna den Men var är nästa steg?

Vi behöver den vita rasen Under det att vi själva finner vår identitet måste vi ta ansvar Ansvar för våra familjer, för vår närmaste omgivning, för landet och för världen Men vi måste förbereda oss, vi måste kvalificera oss Och det kan man inte göra ensam, isolerad på ett ställe Det är nödvändigt att lara kanna andra människor Da kan vi börja sätta värde på dem — och då kommer vi också att ha något att bidra med

Det är genom nya förhållanden till våra medmänniskor som vi kan bygga ett nytt samhälle

— Vad betyder detta för er?

Emma Howard har utbildat och fostrat negrernas pionjärer Hon arbetar nu samman med Lill Wood, en vit sydstatskvinna med den unika positionen som ordförande i programkommittén för Richmondavdelningen av Amerikanska Negerkvinnors Nationalråd

— Jag har varit en människa fylld av hat Hat är synd, det är en sjukdom Det förblindar och binder, och gör en okanslig

Det var tre episoder i min barndom som fick mig att börja hata Då jag var 12—13 år gammal blev jag skola i Washington DC segregerad En medlem av min familj var inspektör för de färgade folkskolorna i Washington DC I likhet med de andra färgade lärarna fick hon mindre lön än de vita kollegorna i samma ställning I hennes fall var det en skillnad på \$500 Det var endast genom hjälp av en kongressman från en annan stat som detta missförhållande rättades till flera år senare, två år innan hon dog

Nästa händelse hängde samman med tre män i vår familj min farfar, morfar och far, som arbetade i The Bureau of Engraving and Printing i Washington, där de var ansvariga för tryckandet av dollarsedlarna som sedan användes över hela landet En dag kom fru till en av våra presidenter på besök, och efter att ha gått igenom tryckeriet krävde hon att de färgade arbetarna skulle segregeras, att de skulle åta i avskilda fabriksmatsalar och andra restauranger än de vita

Den tredje episoden utspelade sig nästan samtidigt Vi var någ-

ra klasskamrater som brukade besöka biblioteket tillsammans Två över gatan var en glasskiosk och på vägen till biblioteket bestämde vi oss för att kopa milkshake i glas Vi fick vad vi bad om, men då vi var färdiga blev våra glas krossade mot golvet

Dessa barndomsupplevelser gjorde mig mycket bitter Men jag har funnit en nyckel, en väg ut ur bitterheten När man bestämmer sig för att tillämpa absoluta moraliska normer i sitt liv, betyder det att man börjar att ha omsorg för dem som misshandlar och sårar en, och att man ser vad de djupast behöver Deras snobberi, hyckleri och överlagsenhet är bara symptom på att det är de som behöver hjälp Jag har lärt mig att genom absolut arlighet och kärlek är detta möjligt Det är inte lätt, men om vi gör det, om vi är ärliga med dem vi är bittra mot, kan vi bli av med bitterheten

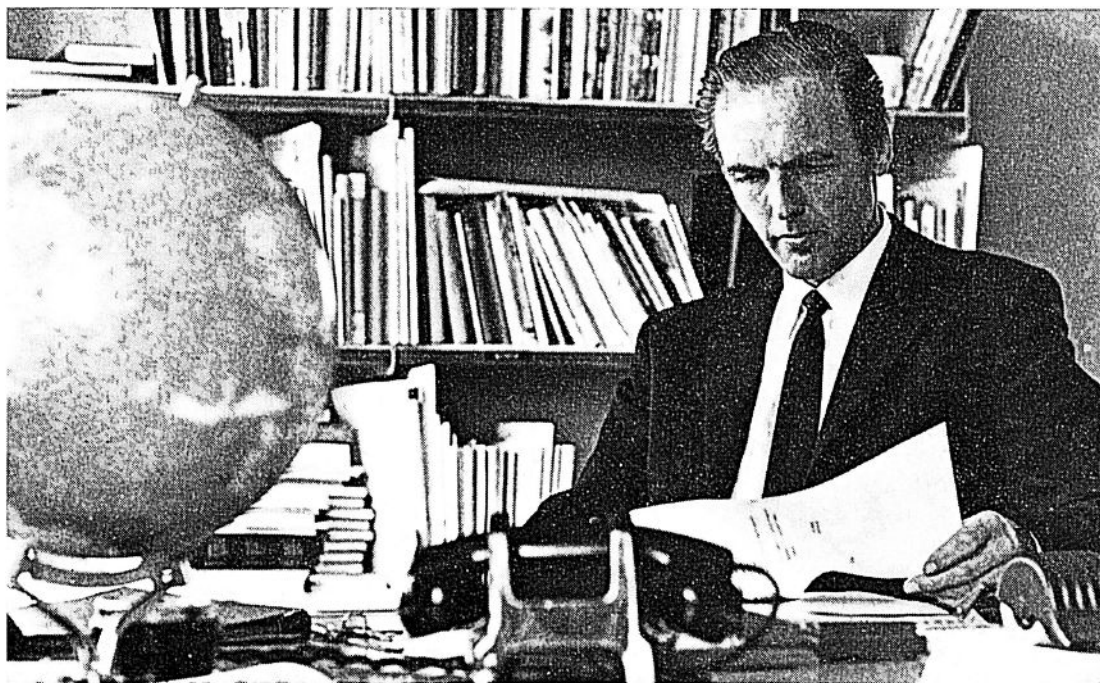
Detta är inte något man gör snabbt och lättvindigt I mitt fall tog det en gång sju år tills jag träffande vederborande människa och blev tillräckligt ärlig för att be om förlåtelse Då kom friheten Jag tror att den verkliga friheten kommer när vi blir fria från hat och bitterhet

— Har ni några planer för framtiden?

— I fjol sommar bestämde jag mig för att inte begränsa mig till Amerika, utan utvidga omsorgen och kampen till alla folk, och resa vart som helst Knappt en månad senare blev jag ombedd att åka till Barbados i Västindien med två MRA-filmer Jag visste att det var ett riktigt steg och att Gud hade kommit ihåg mitt beslut Och nu är jag här i Europa — på obestämd tid

Mitt land Amerika har exporterat många slags produkter till världens alla hörn, goda och dåliga produkter Men Gud har gett mig loftet att Amerika kommer att exportera män och kvinnor i loppet av nästa 25 år, som är fria från hat, fria från girighet och motiverade av tjänandets anda i stället för fortjänstens anda

ERH

Jon Henden Dorren till expeditionen står alltid öppen

Nya strukturer är inte nog

Jon Henden, rektor vid en omskriven norsk skola, intervjuas av
Jens J. Wilhelmsen

Rektorsexpeditionen är stor och ljus. Skrivbordet domieras av en stor jordglob, som hjälper till att hålla det globala perspektivet levande. På en av väggarna hänger reproduktioner av Picasso och van Gogh. En annan vägg har målningar av skolans konstbegåvade elever. En högtalaranläggning med en massa numrerade knappor och en stor mikrofon utgör ett enkelt kommunikationssystem från rektorn till skolgården och de olika klassrummen.

— *Är kommunikationen lika bra i motsatta riktningen, rektor Henden?*

— Med så stora skolor som denna på Manglerud är det tyvärr lätt att kontaktsvarigheter uppstår. Vi har 1 000 elever och 70 lärare, och vi blir ofta mer eller mindre frammande för varandra.

För att i någon mån avhjälpa detta, står dörren till rektorsexpeditionen alltid öppen. Personligen tycker jag att jag använder tiden bäst, när jag kan sitta ner med elever eller lärare och tala om sådant som angår oss själva och vårt arbete på skolan.

Jon Henden är rektor på Manglerud ungdomsskole (högstadiet). Han är född i Hennebygda i Nordfjord med ett hundratal invånare, en plats som har mycket litet gemensamt med den stora skola han nu leder.

Tillsammans med lektor Erling Forland och adjunkt Sven Fraenki har Jon Henden författat boken «De er morgendagen — perspektiver og erfaringer i skolen», som just har utkommit på Larerstudentenes Forlag i Oslo.

— *Hur kom boken till?*

— Ett lärarlag från olika länder utarbetade ett utkast till boken. Vi träffades på en konferens i Caux i Schweiz. Många av de praktiska exemplen i boken kommer från lärare som vi mötte där nere. Sedan tog vi på oss den mer teoretiska sidan och redigeringen. Den engelska upplagan blev först färdig och en andra upplaga har redan utkommit i London. Den är också översatt till tyska och arabiska.

— *Vad hoppas ni kunna uppnå genom denna bok?*

— För det första hoppas vi kunna ge många lärare en vision för vad de är menade att göra genom sitt arbete i skolan. För det andra vill vi, genom praktiska exempel, ge tro på att de problem som vi

star infor i skolan kan lösas, och att vi genom skolan kan vara med om att bygga ett nytt samhälle

— *Vilka är de mest patrangande behoven i skolan?*

— Barn och ungdomar är utsatta för en kolossal påverkan från många håll. Först var det enkla. Då kom påverkan inte från så många håll. Mangsidigheten innebär att det blir svårare att bygga upp en fast personlighetskärna. Inte minst de unga står ofta utan ett klart svar på frågorna. Vem är jag, vad tror jag på, vad anser jag?

I målsättningsparagrafen för vår skola har fostran till självständighet kommit in som ett nytt och väsentligt element. Det innebär att vi måste lära de unga att lyssna till sitt samvete. Skall skolan rekommendera eleverna detta måste den samtidigt hjälpa dem till att utveckla en sådan personlighetskärna med fasta normer och värderingar.

Själv tror jag att detta är skolans viktigaste uppgift i dag, både med tanke på den enskilde och på samhället.

— *Tror du att boken kan visa vägen?*

— I Norge har Stortinget lagt på lärarna en tvåfaldig uppgift: 1) Att förmedla kunskaper och utveckla vederborandes begåvning, och 2) att ge de unga en kristen och moralisk fostran. För den första delen av uppgiften har lärarna ett rikligt urval av hjälpmedel till sitt förfogande. Däre-

mot är de dåligt rustade med hjälpmedel när det gäller den andra uppgiften. Mot denna bakgrund tror vi att boken fyller ett mycket påtagligt behov.

— *Vilka stridsfrågor i den norska debatten anser du vara de viktigaste?*

— De flesta lärare och föräldrar önskar att skolan även i fortsättningen skall bygga på de kristna värderingarna. Det är också beslutat av ett enhälligt Storting. Det finns emellertid på många håll krafter som arbetar för att skapa en helt ny situation, där skolan skall bygga på en materialistisk samhälls- och människosyn. På längre sikt kommer den avgörande kampen att stå mellan dessa två grunduppfattningar. Men om skolan skall kunna mota tidens utmaning, tror jag att det kommer att kräva en förändring hos oss alla, vare sig vi har en personlig tro på Gud eller ej.

— *Vad betydde motet med Moralisk upprustning för dig?*

— Det innebär att jag fick en mer nykter och realistisk syn på mig själv och att jag fick hjälp att ta itu med de problem som jag hade resignerat inför. Så lärde jag mig t ex att se på besvarliga elever som människor och inte som problem. Svarigheterna kan ofta vara en vägvisare som hjälper en att finna väg in till de avgörande frågorna i en elevs liv.

Jag fick också en tro på att Gud kan leda i vardagen, och att vi genom lydnad kan vara med om att

förverkliga Guds plan för den enskilde och för samhället.

— *Har du några synpunkter på frågan om skoldemokrati?*

— Vi är inne på en riktig väg, när vi försöker dra in både elever, lärare och föräldrar i ett samarbete för att framja skolans målsättning. I vår iver att göra skolan demokratisk har vi dock ibland kommit på sned. Men kanske kan vi lära oss av de fel vi begått. Vi får bara inte låta oss förledas att tro att demokrati uteslutande är en fråga om system och struktur. Önskar vi skapa sådana förhållanden i skolsamhället — och i det större världssamhället — att den enskildes människovärde blir respekterat, så måste vi få en ny inställning. Många framstående tankare talar i dag om behovet av en omfattande mentalitetsförändring. Den avgörande utmaningen går här både till hem och skola.

— *Vad var den mest intressanta upplevelsen under arbetet med boken?*

— Det var att mota den flod av erfarenheter som lärare världen runt gjort. När vi väl kommit i gång strommade det in historier om hur de ideer vi bygger på visat sig fungera i det dagliga livet. Genom dessa erfarenheter, som är själva ryggraden i boken, har jag själv fått mer och mer tro på det som vi försöker göra.

Henden med en grupp elever

Rebell i mizobergen

Intervjuare Finn Harald Wetterfois

Framför oss sitter Joseph Zokunga. Liten till vaxten. Men trots det ger han intryck av att vara en senig, kraftfull man, som vet vad han vill. Joseph är 22 år. Han tillhör en stam i nordöstra Indien, de så kallade mizos, som bebodde granstrakterna till Ostpakistan och Burma. I 5 år har de 300 000 mizos kämpat för sitt oberoende från den indiska staten, framför allt genom gerillakrig i de oändliga bergstrakter, som de bebodde sedan urminnes tider. För fyra år sedan var Joseph på väg att förena sig med gerillan. År 1970 höll han på med att förbereda mizoungdomar för träning i gerillakrigsföring i Kina.

Befrielseströrelserna präglade var epok. Joseph Zokunga är typisk för hundra tusentals människor, yngre och äldre, runtom i världen, som idag är engagerade i kamp för sina folks oberoende.

Vi har bätt honom att berätta sin historia.

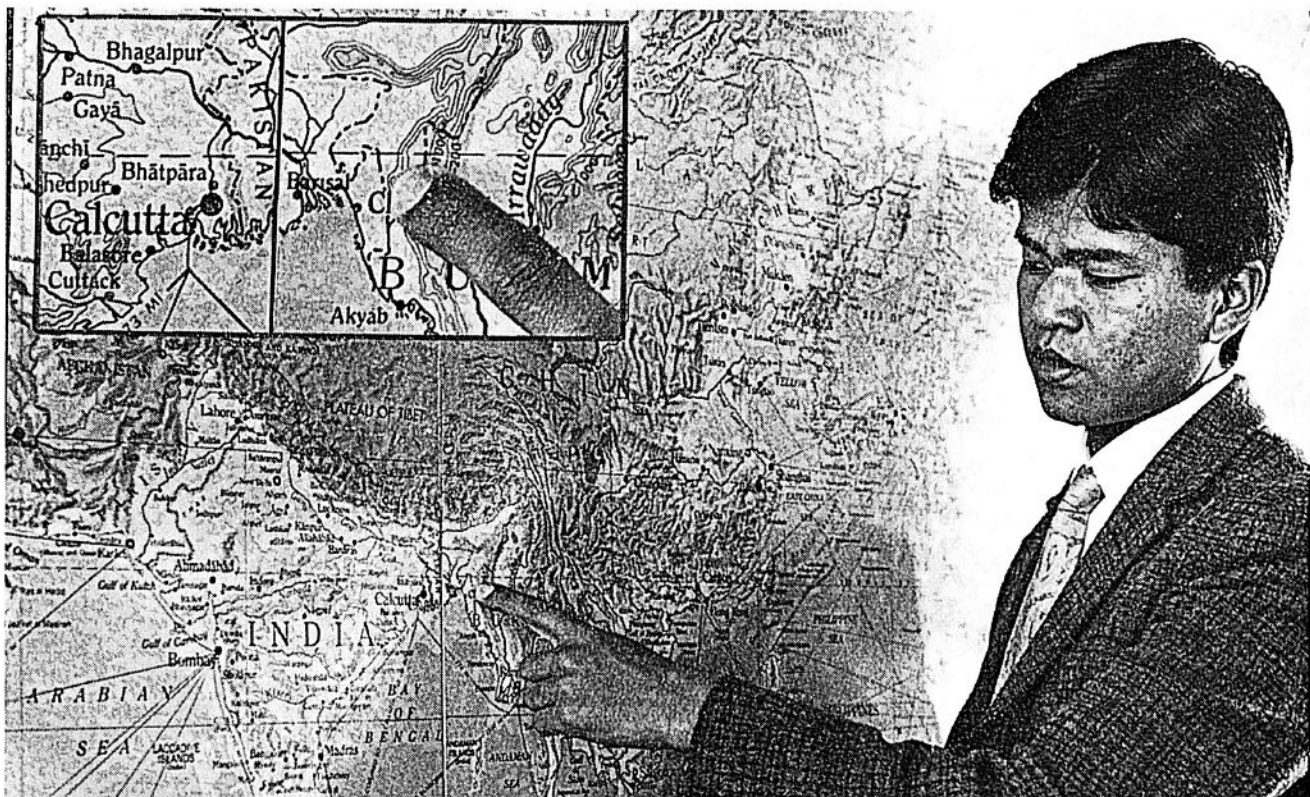
— Den första mars 1966 bröt ett vapnat uppror ut i mizobergen. Många människor dog, bland dem flera av våra vänner, ungdomar, kvinnor och barn. Jag blev väldigt bitter. Under fyra dagar och nätter pågick skjutandet. Sen kom soldater till vårt hem. De anklagade min far för att vara en av gerillaledarna. Han arresterades och torterades inför våra ögon.

och fangslades. Under två år sag vi honom inte en enda gång. Soldaterna skovlade också vårt hus. De tog alla pengar och andra vardesaker som vi hade. Vi kunde ingenting göra.

Jag var 18 år då Mina vann i motståndsrörelsen. Bad mig gå på gång att jag skulle förena mig med dem och jag var frestad att göra det. Men jag beslöt att stanna med min familj, för jag var den äldste. Min mor var inte heller frisk. Vi måste fly från vår by genom djungeln, utan att ha varken mat eller pengar med oss. Efter två veckor kom vi till en by. Där bor vi nu, men den är besatt av militären. Vi byggde en liten hydda där. Vi måste arbeta hårt och kunde inte gå i skolan för vi saknade pengar. Ingen fick lämna byn utan passersedlar från militärkommandanten. Om natterna rådde utgångsförbud. Till denna by, som kallades «skyddsområde» hade folket beordrats att flytta från byar som lagades upp till fyra mil bort. På det sättet hindrades vi från att hjälpa gerillan i djungeln.

— Hur många sådana byar finns det i mizobergen?

— Mellan femtio och sextio. Alla mizos måste bo i dem. I min by, som är ganska stor, finns det omkring 3 000 hus.

— *Varför blev din pappa arresterad och torterad?*
— De trodde väl att han var en av ledarna för motståndsrörelsen. Han är radiotekniker, utbildad av engelsmannen sedan han var 14 år gammal. Som sådan var han en av de mest erfarna bland mizos. Han tillhörde aldrig något politiskt parti. Men han kanner många av de politiska ledarna.

— *Vad hande med honom?*

— Efter två år blev han frisläppt. Men jag var mycket bitter. Han hade inte blivit behandlad väl i fängelset, och jag kände att jag måste hamnas vad som hade hant med honom. Jag reste till Shillong, huvudstaden i Assam, som ligger 65 mil hemifrån. Där fick jag plats som diskare för att kunna försörja mig medan jag studerade. Ett år senare bildade jag en popgrupp med några vänner. Det gick mycket bra för oss, och efter åtta månader kunde jag börja sända pengar hem.

Men mitt egentliga mål var att förbereda mig för att delta i gerillan. Jag tränade 40 pojkar och flickor som vi tänkte ta till Kina. Där skulle de utbildas i ett av de träningslager för mizos som funnits där i många år, för att sedan kunna komma tillbaka och döda dem som hade brant vårt hem och torterat min far. Min enda önskan var att få hanga dessa människor med mina egna händer.

— *Hur skulle ni ta er till Kina?*

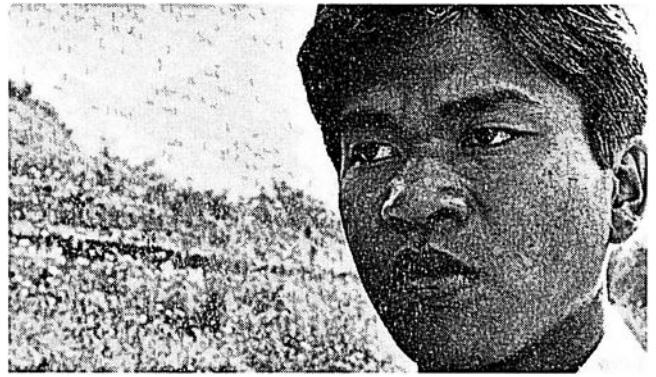
— Många av mina vänner har varit där. Jag brukade besöka dem i fängelset, och de talade om vägen för mig. Gränsen till Burma ligger bara 12 km bortom min by. Därifrån måste man vandra genom Burmas djugel mellan tre och fyra veckor.

Joseph Zokunga berättar också att hans folk inte alltid tillhört Indien. Det skedde först genom Indiens självständighet 1947. De enda herrar mizofolket tidigare vetat av var engelsmannen. De blev accepterade som vänner till mizos, därför att de var kristna. För omkring hundra år sedan kom presbyterianska missionärer från Wales till detta område, och folket blev kristnat.

Idag är motsättningarna till det övervägande hinduistiska Indien mycket starkare än de någonsin var till engelsmannen. Det faktum att mizos utgör en minoritet anser Joseph Zokunga vara en grund till att den indiska regeringen inte intresserat sig lika mycket för deras landsdel som för andra. Ett annat skal är deras annorlunda kultur och ras, som är mera mongolisk. «De tyckte att de var mycket bättre än vi».

På frågan om bakgrunden till självständighetskampen säger han:

— Vi har kant oss mycket förbigångna av den indiska regeringen i många år. Vi har begärt hjälp från dem för att bygga skolor och industrier och utveckla våra kommunikationer — ja, all slags utveckling. Men vi fick aldrig någon hjälp. Men de angransande distrikten nere på slättbygden där största delen av befolkningen består av hinduer fick den hjälp de behövde. Det gjorde oss mycket bittra.

— *Tror du att mizos kommer att uppnå självständighet?*

— Ingen vet vad framtiden kommer att medföra, men alla drömmer om självständighet.

— *Är det en självständighet av samma slag som Meghalaya ni stravar efter? (Meghalaya, den nya delstaten i Assam, grundades i april förra året av bergstammarna gharos och khasis.)*

— Mizos har aldrig understött khasi- och gharostammarnas nya delstat, därför att vi vill ha en självständig stat utanför den indiska federationen. Jag tror inte att något slags kompromiss kan accepteras av mizos, inte ens mera självständighet inom Indiens gränser än Meghalaya uppnått.

— *Är motståndsrörelsen organiserad?*

— Det politiska partiet heter Mizos nationalfront (Mizo National Front) och det tränar unga män och kvinnor i djungeln i gerillakrigföring. Flera av dem har skaffat vapen, ammunition och annan hjälp i Kina. En del av träningslagren finns i Ostpakistan, men också där är instruktörerna kineser.

— *Hur kampar gerillan?*

— Framför allt genom överfall på militära konvojer. Ibland också på militärlager, särskilt när soldaterna fick sina matransoner.

— *Hur många är det som kampar i den underjordiska armén?*

— Det vet jag inte. Men alla som en gång forenat sig med den vet att de inte kan komma tillbaka levande. Men vi tror också verkligen att när vi dödar, så dödar inte själen. Alla mizos kommer att motas igen i nästa värld. Det är den tron som ger oss vår lidelse.

— *Och hur går det ihop att ett folk som är så övervägande kristet begär hjälp från Kina?*

— Jag tror inte det finns en enda mizo som är kommunist. Men vi har officiella förbindelser med Kina och Västpakistan, därför att de hjälper oss i vår kamp.

— *Bor alla mizos i Assam?*

— Tillsammans finns det omkring en miljon av var ras. I Assam bor omkring 300 000. Men en del bor i Burma, där de kallas shuns, andra i Ostpakistan kallas lushais. Alla talar samma språk. Och syftet för mizos nationalfront är att skapa ett oberoende mizoland. Därför bekämpar vi regeringarna både i Indien, Burma och Ostpakistan.

- Vad skulle det landet heta?
- Mizoram, vilket betyder mizos rike
- Hur tror du att det kommer att gå för en fortsatta kamp i mizobergen?

— Vi är så bittra för alla liv som gått till spillo och för alla hus som blivit nedbrända att den enda tanke som behärskat oss är hämnd. Men langre har vi faktiskt inte tankt för framtiden, speciellt på grund av den bitterhet vi bar på. Ingen har försökt att vinna slattens inbyggare med fredliga medel, genom en andrad attityd i stället för genom vapenmakt. Jag tror att vårt enda hopp är att ge människor en vision för hur det kunde gå till.

— Har din del av Assam fattat kanna på utvecklingen i Bangla Desh eller Östpakistan på något sätt?

På den frågan svarar Joseph Zokunga att 10 000 flyktingar kommit över gränsen till Mizobergen och blivit omhandtagna av den indiska armén. Men av dessa flyktingar har ingen tillhört mizostammen i Östpakistan, lushais. Från Mizobergen har de sants vidare till stora flyktinglager.

— Vad var det som gjorde dig intresserad av Moralsk upprustning?

— Den europeiska musikalen «Luta er ut» kom till Shillong. En av mina vänner gav mig en biljett. Jag trodde att det var någon slags kulturpropaganda från Europa — ganska meningslöst. Men jag blev fascinerad. Så jag såg den en andra gång. Jag köpte en bok men träffade ingen av de medverkande. Detta var i slutet av mars. I juni skulle jag ta den grupp jag tränat till Kina.

När jag hade läst boken «Konsten att förvandla människor» gjorde jag försöket att lyssna till rosten i mitt inre. Och jag insåg att om jag ville ha en bättre värld, måste jag börja med mig själv. Annars kan jag inte vanta mig att någon annan skall bli annorlunda, inte ens min egen far eller bror. Den första tanke jag fick var att vara mig själv och inte försöka imitera ungdomen från väst. För att imitera dem hade jag börjat knarka ett år tidigare och låtit mitt hår växa. Men jag fick tanken att klippa håret och sluta röka hash. Jag hade varit beredd att dö för mitt folk. Nu kände jag en verklig utmaning att göra något för världen.

Senare blev jag inbjuden till Asia Plateau, Moralsk upprustnings konferenscentrum i Panchgani nära Bombay. Där träffade jag människor av olika raser från alla delar av världen, och jag förstod att inte bara vi i Mizobergen har problem. Det finns så många andra problem i världen, som måste lösas. Jag förstod hur mycket Gud kunde använda mig om jag gav mitt liv till honom.

Jag fick också tanken att tala om för min far allt vad jag gjort utan hans vetskap och att be honom om förlåtelse för att jag knarkat och druckit, att jag stulit pengar från honom. Trots att jag var kristen hade jag trott mer på att våld och dödande var det enda som kunde avhjälpa var situation än på det

som stod i Bibeln. Under en hel vecka funderade jag på om jag skulle förlåta dem som hade brant ned vårt hem och torterat min far. Men en övermännisklig kraft grep in i mitt liv, och jag beslöt att göra det. Jag visste att det skulle kosta mig en hel del, men jag visste också att det var Guds vilja. Jag skrev både till de indiska militärerna och till Assams premiärminister B. P. Chaliha, som jag hade hatat.

— Hur reagerade de indiska militärerna?

En dag råkade en överste komma till konferensen i Panchgani. Han hade varit med armén i min del av landet och talade på konferensen om vilka fina människor mitt folk var. Men han hade inte en aning om vad vi verkligen kände, så jag berättade för honom vad som skett med min far och mina vänner och om den bitterhet jag kände. Jag berättade också om mina planer på hämnd. Men så tillade jag: 'Jag är ledsen för att jag hatat er. Förlåt mig.'

Han blev djupt röd, fullständigt mallos. Det var första gången jag såg en indisk officer i tårar. Sedan reste han sig och sade att den förvandling jag genomgått inte kunde vara en människas verk. Han beslöt sig för att skriva brev till två av sina söner, som tjänstgjorde i den indiska armén i Nordostindien, och säga dem att de skulle behandla människorna däruppe som sin egen familj. Först då förstod jag hur jag hatat dessa militärer, men något nytt, en ny tro, började också växa fram inom mig. När jag blev artig om mina kanslor och om mina behov hande något genomgripande med dem, och jag började förstå att jag kunde förändra till och med mina fiender på det sättet.

Därför beslöt jag mig för att använda resten av mitt liv till att visa på en bättre lösning än våld och dödande. Detta är något som gäller inte bara för mig själv utan hela min generation och kommande generationer. Det kan påverka det som sker i Vietnam, i Nordirland och överallt i världen.

— Vad anser du om Europa?

— Det är underligt att se det överflöd av bekvämlighet och liknande som människor i Europa lever i. Hemma har vi ingenting av det. Vi måste arbeta hårt för vårt dagliga bröd, och den ideologiska kampen utkämpas överallt i våra hem och i oss själva. Skillnaden mellan Europa och Asien är stor. Men Europa borde kunna ge oss moralsk och andlig hjälp. Nu imiterar ungdomerna i Indien en inställning till narkotika och sex och porr. När ni kunde ge oss svaret till örenhet.

— Vad önskar Du för ditt eget folk nu?

— Att vi skall finna någonting nytt, att vi skall bli verkliga kristna. Jag önskar också att vi skall börja tanka tillräckligt mycket för människor i andra delar av världen i stället för att koncentrera oss på våra egna problem och vår egen bitterhet. Vi måste se till att vi bidrar till ett tillfrisknande i världen i stället för till det som är sjukt.

Finsk kyrkotidning:

Moral är djärva människors sak

Som bast pågår Moralisk upp-
rustnings, MRA s världskonfe-
rens Denna internationella rorelse
firar i Schweiz sitt darvarande
centrums 25-arsjubileum

MRA appellerar till varje man-
niskas onskan att leva i enlighet
med vissa absoluta normer Obe-
roende av på vilket verksamhets-
falt människorna religiöst sett hor
hemma, forsoker MRA att hos
dem vacka till liv den personliga,
samhalleliga och globala ansvars-
kanslan MRA talar om en for-
vandling anda till grunden och om
ett revolutionart tankesatt långt
tidigare an det blev en modesak
Moralisk upprustningsrevolutiona-
ra art ar bara manga ganger mer
kravande, darfor att den har att
gora med det egna sattet att leva
pa och en till solidaritet forvand-
lad karlek i global skala MRA ut-
gar från att en ny och battre varld
inte kan byggas av hat eller be-
skyllningar

I lander dar kristendomen redan
lange verkat, har MRA fått den
kristna forkunnelsens innehåll Det
har gallt praktiskt forverkligad
kristendom som kannetecknats av
en reservationslos forpliktelse att
verka for Guds rike

Att MRA medverkat till att be-
vattna ocksa andra religioners
marker kunde skapa en viss oklar-
het Men de kristna kan val inte
ha något emot att andra manni-
skor lever enligt Guds vilja

Det skulle vara morkare och
svarare att leva i varlden, om det
inte funnes en sådan inspirerande
rorelse som Moralisk upprustning,
som ar spridd ut over alla varlds-
delar

*Chefredaktor Lemo Hassmens le-
darartikel i Kotima, den finska
motsvarigheten till VÅR KYRKA,
den 23 7 71*

Bruk

kvalitetsprodukter

fra

A S SABA

Linjeagenter - Skipsmeglere

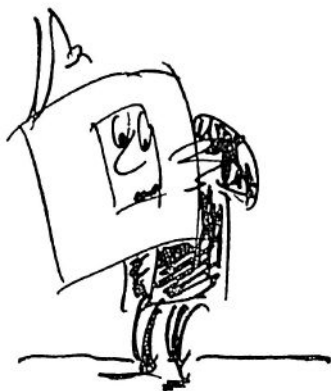
Spedisjon - Lagring

Assurance

Kristiansand Shipping & Terminal Service A/S & Co.
Bjørneboe — Nielsen — Reinhardt
Havnebygget — Sentralbord 26 160

Saxat och citerat

Hur kansas det att dmpa ner i Sverige efter två ar i Asien och Australien?

Vad tycker...?

Jan Franzon, konditor från Halmstad, som har kommit hem efter att ha rest med Moralisk upprustnings musikal «Luta er ut»

— Det första som slog mig var de tomma gatorna Jag trodde det var söndag förmiddag, men det var ju en vanlig vardag I Asien myllrar gatorna av människor Det finns många som fods, lever hela sitt liv och dor på gatorna Intrycken från det fargrika, fattiga, varmhjärtade Asien levde inom mig när jag kom hem Men snart märkte jag att Asien tycktes sa flammande och långt borta Jeg vet inte om det berodde på någonting i atmosfären och människorna i Sverige eller på någonting i mig själv, men jag tyckte att de flesta har hemma levde i sin egen värld

— Menar du alltså att vi svenskar isolerar oss från världen?

— Kanske det inte ar så enkelt

FOSTRAN OCH UNDERVISNING i vår tid får inte begransas till att formidla traditioner och kunskaper Huvuduppgiften måste vara att förädla människans förmåga till att lyssna till sitt samvete Då kommer hon, också i en tid utan mening, att kunna finna mening, den unika meningen med varje individs livssituation Och med utgångspunkt från sitt eget samvete kommer hon att kunna motstå pressen både från diktaturens och likformighetens krafter

Viktor Frankl, psykiater och professor i medicin i Wien

ARLIGHET AR INTE EN GAMMALDAGS dygd, ett ideal som inte har någon plats i det moderna samhället Arlighet ar tvärtom en grundläggande faktor i personlighetens vaxt

När folk fragade mig vad jag gjort utomlands och jag berättade, tittade de ofta ned på sina skor, som av någon anledning tycks vara en tillflykt när man inte vet vad man ska säga Men sen spred sig ofta ett trevande leende över deras ansikten medan orden försiktigt letade sig fram «Vi behöver nog en hel del moralisk upprustning har hemma» I ett fall gick jag in på ett av våra kommunala kontor för att få ett intyg När tjanstemannen där fick hora vad jag höll på med sa han «Kom med till ett annat rum där vi kan prata på tu man hand» Svenskarne ar inte alltid så hårdhudade och själviska som de ibland ser ut

— Har du ändrat ditt eget sätt att leva och tanka under dessa två ar?

— Min bror sa till mig när jag kom hem «Nu kan man ju resonera med dig För kvittade det vad man sa till dig — du hade alltid omedelbart ett fardigt svar, och sa var det slut på den diskussionen» Det stammer kanske att man blir mindre tvarsaker när man moter sa många människor av alla sorter

— Ar det något särskilt intryck från Asien som fastnat i ditt minne?

Det ar endast när man ar ärlig som kontinuerlig identitet och äkta kontakt med andra ar möjliga En människa som inte håller sig till sanningen ar en främling både gentemot sig själv och sina medmänniskor

Clark Moustakas, amerikansk psykoterapeut

DE FLESTA UNDERVISNINGSSYSTEM i världen idag tankar på människan i materiella kategorier Men människans ädlaste sida ar den moraliska och den andliga Människan ar det enda vasen, som har en förmåga att stracka sig utöver sig själv och nå upp till något hogre Det ar därtill all fostran och undervisning i världen bör sikta idag

Fadhil Jamali, professor i pedagogik vid universitetet i Tunis

— Julen i Singapore För ett par år sen var det blodiga kravalter mellan kineser och malayer i den delen av världen Förra julen bodde jag hos en kines som gjorde mer an de flesta för att ena malayer och kineser Han ar en typisk kines, arbetsam, effektiv, men utan synbar medkänsla med människorna han försökte ena och ibland knappast ens för sin egen familj Jag hade den tanken, att vagen till hans hjärta kunde gå via nybakade wienerbröd till jul för honom, hans fru och de fyra barnen i åldern 6—10 ar Men varje erfaren bakare vet, att man inte kan baka wienerbröd i den 35-gradiga fuktiga värme som rådde i Singapore Enda chansen var att stiga upp kl 4 på söndag morgon, då föräldrarna gick på torget för att handla, och baka i det svalaste rummet, som råkade vara barnkammaren Klockan sju när föräldrarna kom hem, serverades farska jul-wienerbröd Ni skulle ha sett barnens ansikten Det kan tyckas att wienerbröd har litet att göra med ras-stridigheterna i Malaysia och Singapore, men i detta fall gjorde kanske en sats valbakade wienerbröd mera an någon moralprediken eller rundabords-konferens!

Kort nytt

PAPUA-NYA GUINEA

Skolinspektorer från elva länder på konferens i Papua såg Moralisk upprustnings nya film «Papua-Nya Guinea — framtidens land»

ACCRA, GHANA

The Ghanaian Times skrev i en teaterkritik nyligen om industriskådespelet *Den glomda faktorn* som uppfördes i Accra Kulturcentrum av en trupp kallad Ghana Playhouse «Om någon teaterjäs satt igång en verklig diskussion redan några veckor efter premiären, så är det *Den glomda faktorn*», skrev teaterkritikern

BOGOTA, COLUMBIA

Ledande personligheter i Bogota uppmärksammade 25-årsjubileet av Moralisk upprustnings konferenscentrum i Caux, Schweiz, genom att närvara vid framförandet av dokumentarfilmen om Caux — *Nationernas motespel* Landsorganisationens ordförande begärde att man skulle vidareutveckla aktionerna med Moralisk upprustnings filmer i landet

BBC, ENGLAND

Elva gånger, hittills, har Conrad Hunte, tidigare v lagkapten i Västindiens cricketlag, uppträtt i olika radioprogram i England med anledning av sin nyutkomna självbiografi — *Playing to win* Månadstidningen *The Cricketer* skriver i sin recension «Han har tagit itu med den osjälviska uppgiften att skapa enhet och respekt mellan raserna i England och annorstades Allt detta stammar från hans djupa engagemang med Moralisk upprustning sedan cricket-turneringen till Australien 1960—61»

YIRRKALA, AUSTRALIEN

En av ledarna för den australiska urbefolkningen, Garwuy Yunupingu, från ett reservat för urinvånarna i norra Australien, krävde i Caux att australiska och utländska företagare intresserar sig «inte bara för mineraler utan också för de människor som ager och bebod landet» — «Vi skulle kunna spela en mycket viktig roll i projektets utveckling,» understök han

COLOMBO, CEYLON

«Tusentals upproriska ungdomar på Ceylon revolterade mot den äldre generationens hyckleri,» hävdade Surya Sena, musiker och tidigare v ordförande för Ceylons radio «Ceylon måste vända sig utåt och tanka på hur konflikten mellan våra två stora grannar, Indien och Pakistan, ska kunna lösas»

LONDON

Westminsterteaterns Kulturcentrum roner internationell uppskattning Den framstående pedagogen Catherine Woo från Hongkong skänktes vid ett besök i London 30 000 - kr till den pågående utbyggnaden av teaterns kulturcentrum

CAUX, SCHWEIZ

Politiker från när och fjärran Fr v Senator Ralph Vibert, Jersey, Michael Kanimba, medlem av parlamentet i Papua-Nya Guinea, Dr Amir Hussein Nakhai, vice undervisningsminister, Iran, Yann Celine Ureger, medlem av parlamentet i Nya Kaledonien (fransk koloni), Adolf Scheu, medlem av Forbundsraden, Västtyskland, Kim Beazley, parlamentsmedlem, Australien

HAKO

FEIE- OG SUGEMASKIN

Sluker alt fra finstøv til tomflasker Fra kanter og kroker —
overalt teier HAKO HAMSTER støvfritt inntil 3 000 m pr time
Be om demonstrasjon

Importør

FR REINHARDT & CO A/S

Kristiansand S — Telefon 25 540

SVARKUPONG

Send meg gratis og uforpliktende nærmere opplysninger om
HAKO HAMSTER FEIE- OG SUGEMASKIN

Navn _____

Adresse _____

Advokatfirmaet

Torkildsen & Torkildsen

EIENDOMSAVDELING A S

EIENDOMSAVDELING — FINANSIERING
FORVALTNING

Grensen 3, Oslo 1 — Tlf * 33 05 51 — * 33 08 40

Exklusiv swimmingpool i glasfiberarmerad plast

(6-8 mm vaggjocklek)

13.800:-

Bahama-Pool är formgjuten och fullt färdig för montering på plats. Ni slipper hürgenom helt ifrån arbete och kostnader för formsättning, spackling, målning och underhåll. Den kraftigt armerade polyesterplasten har en enastående styrka och elasticitet.

Bahama-Pool levereras komplett med reningsfilter, förvarmare, braddavlopp, bottenavlopp, inbyggd belysning samt mahognytrappa med rostfria ledstänger. Pris endast 13 800 – kr fritt fabrikk inkl 2 servicebesök (exkl moms).

Vi levererar utrustning till pooler i betong och andra material samt poolkemikalier.

Vår goda service är en säkerhetsfaktor att räkna med!

Begär att få vår fyrfargsbroschyr!

BAHAMA-POOL AB

Box 145, 542 00 Mariestad
Tel 0501/145 64

BÅTPLANER?

Rådfråga

Båt-PONTUS

Göteborgs

Frihamn

Tel: 031-510704

Båt
PONTUS